

Utbildningsinspektion i Råbergsskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Råbergsskolan den 19-20 januari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Råbergsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Råbergsskolan intervjuades rektorn, verksamhetsledare, elever, lärare, elevvårdspersonal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte verksamheten i förskoleklasserna och lektioner i alla klasserna samt deltog i ett elevrådssammanträde. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Råbergsskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	44
Grundskola	212

Verksamheten vid Råbergsskolan bedrivs i helt nybyggda lokaler i centrala Rosersberg och omfattar förskoleklass, skolbarnsomsorg och grundskola årskurs 1-6. I anslutning till skolan ligger en idrottshall och i övrigt finns goda möjligheter att bedriva fysiska aktiviteter i skolans omgivning.

Organisatoriskt indelas verksamheten i skolan i tre arbetslag som leds av en verksamhetsledare. Dessa har en arbetsbeskrivning som innebär att de, på uppdrag av rektorn, skall driva utvecklingen i arbetslagen.

Flertalet elever bor i Rosersberg eller intilliggande områden och cirka 30 procent åker skolskjuts. Flertalet elever avslutar sin grundskoletid på Ekillaskolan i centrala Märsta.

Till rektorsområdet hör även två förskolor. Denna inspektion avser förskoleklass och grundskola.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Råbergsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Personalen på Råbergsskolan arbetar ambitiöst för att följa uppdraget i enlighet med de nationella styrdokument. Skolans rektor har ansvarat för att rutiner av olika slag dokumenterats, vilket bidrar till stabilitet i verksamheten och tydliggör skolans uppdrag. Under de senaste åren har verksamheten i skolan utvecklats i positiv riktning. Eleverna är trygga och trivs.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör vidareutveckla uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling så att resultaten av de nationella målen för årskurs 5 i alla ämnen framgår. I uppföljningsarbetet ingår också att se till att de elever som har behov av undervisning i svenska som andraspråk får detta samt att elever som har behov av stöd i form av studiehandledning på modersmål eller annat stöd får detta stöd.
- Samverkan mellan förskoleklass och grundskola bör förbättras.
- Elevernas kännedom om de nationella målen bör bli bättre så att de ges reella möjligheter att få inflytande över sitt eget lärande.
- Resultatet av skolans arbete för att förebygga kränkningar bör förbättras. Skolan bör även tydliggöra i vilket skede föräldrar informeras vid en eventuell kränkning. I skolans rutiner bör även framgå hur skolan avser att agera om en elev kränks av en vuxen.
- Styrning, ledning, kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning bör förbättras.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Våren 2005 nådde 100 procent av eleverna i årskurs 5 målen på de nationella ämnesproven i svenska, 97,3 i engelska och i matematik 89,2 procent. Av dessa elever nådde 89,2 procent målen i samtliga kursplaneämnen i årskurs 5. Bland de elever som inte nådde målen var pojkarna i majoritet. I årskurs 6 har resultaten för denna elevgrupp delvis förändrats, för i svenska och matematik uppger skolan att upp till 14 procent av eleverna inte nått målen enligt kommunens kravnivå.

I övrigt följer skolan elevernas resultat i årskurs 3 i enlighet med de kravnivåer som fastställts i Sigtuna kommun. I den resultatredovisning som gjordes i januari 2005 nådde samtliga elever i årskurs 3 målen i alla ämnen förutom i matematik och svenska, där drygt fyra respektive sex procent av eleverna inte nådde målen.

I Råbergsskolans redovisning saknas dock uppgift om elevernas resultat i modersmål samt språkval i årskurs 6. Resultaten i naturorienterande ämnen och teknik är sammanvägda till en helhet i årskurs 3.

Utöver ovan nämnda avstämningstillfällen följer skolan, i enlighet med de kravnivåer som fastställts i Sigtuna kommun, elevernas läsutveckling i årskurs 3 och 6 efter läsutvecklingsschemat, LUS. De nivåer som fastställts är att eleverna i årskurs 3 minst skall ha nått LUS 13, och för årskurs 6 minst LUS 18,5. I december 2005 hade 80 procent av eleverna i årskurs 3 nått målet och i årskurs 6 var det 89,5 procent.

Sammantaget bedömer inspektörerna att kunskapsresultaten är goda, men kan förbättras.

Normer och värden

Flertalet elever på Råbergsskolan upplever sig trygga i skolmiljön, men flera elever uppger att det förekommer kränkningar mellan elever. Detta bekräftas även vid samtal med skolans elevvårdspersonal. Skolan har genomfört en enkätundersökning för att bland annat ta reda på elevernas trygghet och trivsel. Resultatet visar att eleverna trivs, tycker om sina klasskamrater och "ser positivt på lektionerna". Trots goda resultat i enkäten visar inspektionen, som angetts ovan, på att kränkningar förekommer och därför bedömer inspektörerna att resultatet av skolans arbete med normer och värden bör förbättras.

Läroplanen anger att elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande över utbildningens utformning. Intervjuer visar att elevernas kännedom om målen för utbildningen, som är en förutsättning för att få inflytande och därmed utveckla ansvarstagande över sitt eget lärande, brister. Inspektionen visar att elevernas möjlighet att påverka utbildningens utformning vid Råbergsskolan avtar i takt med stigande ålder och därför bedömer inspektörerna att skolans resultat i detta avseende bör förbättras.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet bör förbättras. Resultatet av skolans arbete med normer och värden bör förbättras.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolan bedriver ett genomtänkt arbete för att eleverna skall uppleva trygghet i skolmiljön. Insatser som exempelvis kompissamtal, ”ämnet” livskunskap, de äldsta elevernas uppdrag att vara skolkamrat samt skolans trygghetsgrupp är delar i detta arbete.

Skolans handlingsprogram mot alla former av kränkande behandling beskriver det förebyggande arbetet och hur man agerar när något inträffat. Det råder dock en oklarhet om hur snabbt föräldrar kontaktas, vilket inspektörerna anser att skolan bör förtydliga. I handlingsprogrammet saknas skolans rutiner för hur man avser att agera om elev kränks av vuxen, vilket bör framgå. Inspektörerna vill nämna att en ny lag om likabehandling trädde i kraft den 1 april 2006. Lagen innebär förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67).

För att utveckla de delar av skolans demokratiuppdrag som rör elevernas förståelse för demokratins principer finns olika råd. I klasserna bedrivs klassråd, men med olika periodicitet. Skolans elevråd arbetar med stöd av en vuxen och vid tidpunkt för inspektionen stod utformningen av den nya skolgården på agendan. Eleverna uttrycker förståelse för uppdraget att vara klassens representant och vikten av att återföra elevrådets beslut till klassen. En elev deltar även i ett kommunövergripande elevråd. Skolans arbete för att få utmärkelsen ”Grön flagg” engagerar eleverna, bland annat genom skolans miljöråd. Eleverna på Råbergsskolan har, enligt inspektörernas bedömning, goda möjligheter att påverka sin skolmiljö.

Hälsa är ett övergripande kunskapsområde i läroplanen, likväl ett utvecklingsområde i kommunens skolplan. I detta arbete genomför skolan olika aktiviteter, som exempelvis regelbunden rörelseträning och en årlig ”Må-bra-vecka”.

Skolan skall även samverka med elevernas vårdnadshavare och detta fungerar väl vilket framgår dels av den enkät som skolan genomfört, dels av de föräldraintervjuer som inspektörerna gjort.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Råbergsskolan deltar i den nationella försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan, som innebär att skolan inte strikt måste följa det timtal för respektive ämne som den nationella timplanen anger. Kunskapsmålen i de olika ämnena och den garanterade undervisningstiden i grundskolan gäller. En-

ligt skolans egen uppföljning är bl.a. ett ökat fokus på måluppfyllelse och bättre möjligheter att möta elevernas individuella behov några effekter av försöksverksamheten.

Skolan är tvåparallellig med relativt små klasser och i vissa årskurser har olika samarbetsmodeller utvecklats, som exempelvis att en lärare har all undervisning i ett ämne i hela årskursen och att klasserna har gemensam undervisning. Inspektörerna bedömer, genom besök i klasserna och vid samtal med elever och lärare, att varierande arbetssätt tillämpas.

Läroplanen anger att läraren skall utveckla samarbetet mellan förskoleklass, skola och fritidshem. Inspektionen visar dock att samverkan mellan förskoleklass och skola bör förbättras. Inspektörerna vill betona att förskoleklassen är en del av skolan och det första steget för att genomföra läroplanens mål. Målen avser vad verksamheten skall sträva mot. Samtidigt är det viktigt att förskolans pedagogik med lek, omsorg, skapande och barnets eget utforskande får genomslag i förskoleklassen och att året i förskoleklassen skiljer sig från åren i grundskolan. Förskoleklassen skall vara ett möte mellan och en integrering av de olika kulturerna i förskolan och skolan.

För eleverna i förskoleklassen finns kravnivåer i olika ämnen uppsatta. Detta bedöms i kommunrapporten.

Enligt inspektörernas bedömning bidrar verksamheten vid Råbergsskolan i stort till att utveckla de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanen och kunskaper inom ämnesövergripande kunskapsområden som exempelvis miljö.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

En effekt av försöksverksamheten med undervisning utan timplan som skolan sett är, som ovan angetts, ökade möjligheter att möta elevernas individuella behov. Som stöd för att följa elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling har alla elever en individuell utvecklingsplan, IUP, som behandlas vid utvecklingssamtalen. Elever uppger att de tillämpar innehållet i IUP:n i samband med att de har eget arbete, men i övrigt tänker de inte på vilka mål de satt upp.

I skolans handlingsplan för specialpedagogiska insatser anges hur identifiering av barn som ligger i "riskzonen för läs- och skrivsvårigheter/dyslexi" skall ske. På motsvarande sätt finns en plan för hur man identifierar svårigheter i matematik samt koncentrationssvårigheter, sociala svårigheter eller andra funktionshinder. Skolan följer kommunens riktlinjer för upprättande av åtgärdsprogram.

Råbergsskolans elevvårdsteam består av rektorn, kurator, skolpsykolog, skol-sköterska och specialpedagog och sammanträder varannan vecka och rektorn fattar beslut om stöd. Rektorn och även lärare uppger dock, trots skolans ansträngningar, att alla elever inte får det stöd de har rätt till. Skolans saknar rutiner för att identifiera vilka elever som har behov av stöd i form av studiehandledning på modersmålet, vilket bör förbättras. Rektor har senare meddelat att alla elever får stödbehovet tillgodosett.

Enligt vad som framkommer i inspektionen finns, trots de kommunala riktlinjerna, vissa oklarheter om när åtgärdsprogram skall upprättas alternativt om det är något som skall hänföras till IUP:n. Inspektörerna vill dock påpeka att det är grundskoleförordningen som är vägledande vid upprättande av åtgärdsprogram och vill uppmärksamma att skolan på det ansvar som författningarna kräver.

Utvärdering av lärandet

De nationella kursplanerna anger vika mål eleverna minst skall ha nått i respektive ämne i slutet av det femte och nionde skolåret. På Råbergsskolan följs elevernas kunskapsutveckling dels vid arbetslagsmöten, dels efter den plan som kommunen angett. Den av kommunen initierade planen innebär att i årskurs 2 genomförs diagnostiskt material i svenska och matematik, i årskurs 3 följs Sigtuna kommuns kravnivåer i alla ämnen upp samt LUS, i årskurs 5 nationella ämnesprov i svenska, engelska och matematik och i årskurs 6 Sigtuna kommuns kravnivåer i alla ämnen samt LUS. På Råbergsskolan följs även barnens språkförmåga i förskoleklassen.

Inför inspektionen har skolan gjort en avstämning av måluppfyllelsen i alla kursplaneämnena i årskurs 5, men denna rutin finns normalt inte i skolans kontinuerliga uppföljningssystem trots att de nationella kursplanerna anger vilka mål eleverna minst skall ha nått i slutet av det femte skolåret. Inspektionen visar även att måluppfyllelsen i modersmål och de språk som eleverna läser som språkval i årskurs 6 inte heller följs upp.

I skolans resultatredovisning 2005 anges att ”Vi kanske har barn/elever som faller inom ramen för svenska som andraspråk – enstaka barn/elever. Vi anpassar undervisningen för de barn/elever men kallar inte detta som svenska som andraspråk”. Inspektörerna vill upplysa om att det finns en kursplan i svenska och en annan i svenska som andraspråk. Det är rektorn som skall fatta beslut om vilken kursplan eleven skall följa.

Av vad som angetts ovan under avsnitten Utvärdering av lärandet samt Individanpassning, individuell studieplanering och stöd, framgår att skolans rutiner för att följa elevernas kunskapsutveckling bör förbättras.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Varje skola är skyldig att årligen upprätta en kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Redovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse.

Råbergsskolans kvalitetsredovisning anger mål, åtgärder (vilka aktiviteter som genomförts) samt resultat/måluppfyllelse. Redovisningen har delats upp för respektive förskoleklass, fritidshem, årskurs 1-3 samt årskurs 4-6. Sist av allt anges åtgärder för utveckling för hela skolan, men den analys som görs för att komma fram till vilka åtgärder som skolan behöver vidta är knapp. Dessa åtgärder skall sedan ”följa med” till arbetsplanen, men inspektörerna har noterat att så inte alltid är fallet. Enligt inspektörernas bedömning bör skolan vidareutveckla kvalitetsarbetet och kvalitetsredovisningen. Inspektörerna vill även informera om ändringen i förordningen om kvalitetsredovisning som trädde i kraft den 15 augusti 2005. För skolans del innebär ändringen att även fritidshemmen omfattas, krav på delaktighet vid upprättandet betonas och att skolan ansvarar för att göra kvalitetsredovisningen känd och åtkomlig.

Skolledning och intern kommunikation

Skolans ledningsgrupp består av rektorn och sex verksamhetsledare, varav tre hör till skolan och tre till förskolan. Rektorn har lagt ner stor energi för att skapa rutiner för ett effektivt arbete. Byggnationen av den nya skolan har under

planerings- och byggtiden krävt mycket arbete från rektorns sida. Arbetslagsarbetet med verksamhetsledarna, som ingår i skolans ledningsgrupp, upplevs som positivt. Vissa lärare upplever dock att pedagogiska diskussioner får stå tillbaka för frågor av mer akut karaktär. Som framgår i rapporten finns bland annat behov av tydligare uppföljning av elevernas kunskapsresultat, arbetslagens handlingsplaner bör samordnas, undervisning i svenska som andraspråk och stöd måste tillgodoses. Inspektörerna ställer sig även tveksamma till de handlingsplaner som respektive arbetslag arbetat fram utifrån skolans arbetsplan. I dessa saknas ibland gemensamma mål för arbetslaget. Enligt inspektörernas bedömning ger gemensamma mål en styrka genom att alla i arbetslaget; skola - fritidshem och i förekommande fall förskoleklass, bidrar med sin särart till en gemensam måluppfyllelse (se vidare Kvalitetssäkring och förbättringsarbete). Detta indikerar, enligt inspektörernas bedömning, att styrning och ledning vid Råbergsskolan ytterligare bör förbättras.

Sammanfattning

Verksamheten vid Råbergsskolan fungerar väl på många sätt. Inspektionen visar dock på vissa brister. Elevernas resultat i årskurs 5, liksom i modersmål och språkval bör följas tydligare. Bristerna kan leda till att elever som inte bedöms nå målen inte får det stöd de har rätt till. Viss oklarhet råder när åtgärdsprogram skall upprättas och rutiner att identifiera elever som har behov av studiehandledning på modersmålet saknas.

Vidare bör samverkan mellan förskoleklass och skola utvecklas.

I skolans rutiner för att motverka alla former av kränkande behandling bör det dels framgå hur snabbt föräldrar informeras vid en eventuell kränkning, dels hur skolan avser att agera om kränkning mellan vuxen och elev inträffar.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete bör ytterligare förbättras.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Eleverna i förskoleklassen får verksamhet mellan klockan 8.00 – 12.00 måndag till och med torsdag, och erbjuds därigenom fler timmar än den garanterade tiden om 525 timmar. Eleverna i årskurs 1-6 får sammanlagt 4 165 timmars undervisning i Råbergsskolan. Däremot sker ingen avstämning gentemot mottagande skola för att garantera eleverna den undervisningstid de har rätt till, något som bedöms i kommunrapporten.

Skolan har en specialpedagog på heltid. I förskoleklassen har en av två lärare adekvat utbildning och i skolan har 14 av 15 lärare pedagogisk högskoleutbildning. Lärartätheten uppgår till 7,1 lärare per 100 elever. Alla lärare får kompetensutveckling. Under innevarande läsår får alla lärare en fortbildning i matematik, en insats som skolan bedömer kommer att förbättra resultat i ämnet.

Skolan är, som tidigare nämnts, helt nybyggd. I och med att allt skolmaterial ännu inte packas upp efter flytten till de nya lokalerna kan inspektörerna inte

bedöma tillgång till läromedel, pedagogiskt material och utrustning. Enligt rektor och lärarna är tillgången på skolmaterial god.

Sammantaget bedömer därför inspektörerna att förutsättningarna för utbildningen vid Råbergsskolan är goda. Bedömning av svenska som andraspråk och studiehandledning på modersmålet har gjorts i området ovan.

Datum	Ort
2006-06-20	Stockholm

Gunnel Eriksson

Gunilla Örneby